

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

§. II. De Ritu servando in Sacrificio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

fret ad Altare, in quo gravem culpam agnoscunt contra Sylv. & Nugn., putantes, peccari tantum venialiter. Dixi *Ad Altare*, nam possunt licite moniales respondere Celebranti è Choro, ut passim fit, aliis ministrantibus ad Altare. Filii ante ordinationem patris legitime nati possunt patriam ordinato ministrare: secus vero illegitimi, nisi essent occulti, quia tunc cessat indecentia: Croix n. 389. ex Pasq.

Velum Calicis, manutergium, pulvinar pro libro, candelabra, antependium, bursa pro corporali requiruntur ob decentiam tantum, nec indigent benedictione: quare si aliquid ex his desit, potest ex profanis congruenter mundis accipi, & deinde suis utibus reddi.

Denique Sacerdos debet celebrare calceatus, ex Rubr. non esset tamen mortale nudis pedibus celebrare: Bonac. Avers. contra Sylv., imo nec veniale, urgente necessitate, vel rationabili causa, Pasq. Gob. Spor. ap. Croix num. 390. qui addit, sufficere crepidas. Item debet esse capite nudus, *cap. Nullus Episcopus, de Consecr. dist. 1.* Ledesm. tamen putat, non esse mortale legere tecto capite, quod admittunt Dian. & Spor. aliqua causa subsistente; Sylv. autem dicit, ex rationabili causa esse licitum: at plures Doctores ad celebrandum tecto capite, etiam solum usque ad consecrationem, requirunt licentiam Episcopi, vel Prælati, quam licentiam alii dicunt non posse dare, nisi Papam, v. Croix num. 400.

§. II.

De Ritu servando in sacrificio.

RITUS in Missæ celebratione servandus præscribitur in Rubricis Missalis Romani, quæ sunt quædam ordinationes, vel directiones Ecclesiæ, secundum quas aliqua sunt agenda. Notandum tamen hic, S. Pium V. permisisse aliquos ritus peculiare in aliqua Ecclesia particulari, quos per ducentos saltem annos observare consueverat; iisdemque Ecclesiis permisit, ut de consensu Prælati, ac totius Capituli possunt amplecti Ritus Missalis Romani. Has rubricas convenienter adhiberi, de Fide tenendum est ex Suar., cum pertineant ad

ad religiosum cultum, & reverentiam tanti Sacramenti, & Apostolorum traditioni sint conformes, in Trid. *sess.* 22. c. 5. An autem dictæ Rubricæ obligent sub gravi, variant Doctores, Azor. Suar. Bonac. & alii apud Dian. p. 1. tr. 14. ref. 55. docent, obligare sub gravi: nisi parvitas materiæ excuset, probantque ex eo, quod Pius V. in Constitutione initio Missalis apposita omnibus, & singulis præcipiat *In virtute S. Obedientiæ, ut Missam juxta ritum, modum, ac normam, quæ per Missale hoc à nobis nunc traditur, decantent, ac legant.* At Tambur. Lug. Gav. & alii distinguunt duplex genus rubricarum, præceptivarum alterum, alterum directivarum. Præceptivas dicunt illas, quæ continent aliquid, quod ex jure, vel legitima consuetudine graviter jubetur, ut sunt ordinationes Ecclesiæ de jejunio servando ante celebrationem Missæ, de integritate Sacrificii, de loco, ara, vasibus, vestibus sacris, de materia Sacramenti, ut de azymo in Ecclesia Latina, & generaliter omnes Rubricas circa aliquod requisitum ad valorem Sacramenti. Directivas dicunt reliquas, de quibus non constat apud Doctores, quod graviter præcipiantur: quare sine onere peccati mortalis dicunt præscribi, ut ante, & post Missam oretur, ut recitetur certus numerus Orationum, &c., dummodo in omissione hujusmodi Rubricarum absit scandalum, & gravis contemptus observationis Rubricæ, quia levis est, seu contemptus levitatis cæremoniæ, quem venialem culpam dicunt Sot. Laym. Tamb. Gobat. apud Croix num. 411.; sed qualis esset contemptus Potestatis Ecclesiasticæ, vel Papæ, vel alterius Superioris hoc disponentis, qui semper continet culpam gravem: Croix ib.

Quæres primo, An, & quale peccatum sit omittere aliquam partem Missæ?

Respondeo primo, Dictum esse tom. 1. tr. 2. d. 1. q. 4. c. 5. §. 1. quomodo peccetur per omissionem hujus, vel illius partis in Missa audienda ex obligatione, quæ multo magis valent de omissionem partis in Missa legenda. Aliqua tamen sunt hic addenda: quare

Respondeo secundo: Partes Missæ dividi in ordinarias, & non ordinarias. Ordinariæ sunt, quæ semper dicuntur, ut Confessio, Oratio, Epistola, Evangelium, Præfatio, Canon, *Pater noster*, *Agnus Dei*: non ordinariæ sunt, quæ non semper dicuntur, ut *Gloria*, Orationes
secun-

secundariæ, pluralitas epistolarum, *Credo*, diversitas præfationum, vel quorundam intra Canonem. Jam vero omittere partem ordinariam per se loquendo est mortale, nisi excuset parvitas materiæ, vel si non sit ritus ob speciale mysterium notabilis: econtra veniale tantum est omittere unam ex partibus non ordinariis. Hinc sequitur, esse mortale omittere Epistolam, Evangelium, aut partem notabilem Canonis, oblationem Hostiæ, vel Calicis, & ex Suar. & Gob. apud Croix num. 419. fractionem Hostiæ, aut illius cum calice mixturem, aut signa multa, quæ fieri debent super oblata: item *Pater noster*, vel *Agnus Dei*, ex Pasq. apud Croix cit. qui in hoc illum damnat nimii rigoris, vel omittere partem notabilem eorum, quæ sunt propria Missæ solemnis, licet non cantetur ex obligatione: Pasq. apud Croix num. 425. & ex Franc. Lug. omittere omnia, quæ cantantur à Choro, & Ministris, quamvis Card. Lug. & Averf. putent, hoc esse veniale; imo Tambur. Pelliz. Quarti nullum, si Sacerdos attendat ad ea omnia, dum canuntur. Contra vero non nisi veniale est omittere *Gloria*, vel *Credo*, vel *Lauda Sion*, vel *Victimæ paschali*, vel *Veni Sancte Spiritus*, vel *Dies iræ*: imo ex Quarti, & Pasq. apud Croix num. 420. veniale est: & rationabili causa nullum juxta Pasq. etiam multas partes hujusmodi non ordinarias omittere, quamvis facerent magnam quantitatem, v. g. in 4. temporibus omittere omnia *Plectamus genua*, cum omnibus secundariis orationibus secretis, & postcommunibus, & cum secundariis epistolis. Item veniale est omittere specialem præfationem, vel in Canone speciale *Communicantes*, vel *Hanc igitur*, dummodo legantur ordinaria, seu communia. Veniale pariter est omittere aliquas benedictiones, cruces, deosculationes altaris, inclinationes, genuflexiones, dummodo non conflent partem notabilem Missæ; vel ea nimis celeriter facere: item omittere Evangelium S. Joannis, vel aliud legendum post Missam, quia in rigore non est pars Missæ, ex qua ratione veniale ad summum est (quamvis juxta Lohn. ap. Croix num. 413. nullum) omittere lotionem manuum ante Missam, & Orationes inter induendum dicendas, juxta communem sententiam, teste Croix n. 415. contra Navar. Azor. Gav. putantes, esse mortale.

Quæres secundo, An, & quale peccatum sit addere, commutare, vel invertere aliquid in Missa?

Respon-

Respondeo primo, Mortale esse addere notabiliter multum ad Missam: Spor. apud Croix n. 429. addere tamen unam collectam vix erit peccatum secundum Pasq. & Gob. ibid.; facile enim non excusat aliqua causa, aut devotio. Dicere *Gloria*, vel *Credo*, quando est omittendum, est veniale: Suar. Gob. ib. Excipit Aversa, nisi fieret cum magna deformitate, ut si alterutrum diceretur in Missa de *Requie*. Non est peccatum sub longo cantu ad *Gloria*, vel *Credo* orare vocaliter, seu recitare parvas horas memoriter; quod à fortiori valet de Diacono, & Subdiacono in Missa solemni: Cajet. Tan. Gob. apud Croix num. 430. contra Tamb. Lohn. putantes, esse veniale in Celebrante. Similiter nullum peccatum est intermiscere etiam cum aliqua interruptione meditationem, seu considerationem circa ea, quæ in Missa geruntur, quia non deest continuatio moralis, quando mens manet applicata Missæ: Nav. Quarti, Croix num. 431.

Respondeo secundo, esse peccaminosam juxta quantitatem materiæ voluntariam mutationem precum in alias preces non approbatas ab Ecclesia; ita ut in materia notabili sit mortale: veniale vero tantum esse, si mutatio fiat in alias Preces approbatas in Missali, ut esset mutatio unius Epistolæ in aliam, &c. nisi afferat magnam deformitatem, ut si Evangelium Paschatis conjungeretur cum Epistola Defunctorum, aut alio simili modo: Croix num. 432. Mutatio in verba synonyma est culpa venialis, nisi materia sit notabilis; tunc enim erit mortalis juxta Pasq. apud Croix num. 433. In Canone vero quælibet mutatio, ut etiam omissio mutans sensum, est culpa gravis: levis vero, si non mutat sensum, etiamsi plura verba omitantur, e. g. plura nomina Sanctorum: Fill. Dian. Avert. apud Croix num. 418. Quod si verba in Canone sint detrita, nec sciantur memoriter, & non nisi post longum tempus haberi posset aliud Missale, omittens excusatur: Pasq. Verric. apud Croix ib. Si quis loco Episcopi nominandi in Canone nominet Generalem sui Ordinis, Dian. p. 2. t. 14. ref. 4. dicit à Papa & à S. Congreg. damnari mortalis: sed Rodr. Bordon. Tamb. Spor. apud Croix num. 463. dicunt, non constare de tali declaratione, adeoque non esse mortale, nisi fiat animo inducendi novum ritum, vel in contemptum Episcopi. Mutare imperfecte actiones, e. g. breviorum Crucem facere, vel inclinare os ad altare, & non formare osculum est veniale juxta Suar. & Quarti.

Quarti, contradicente Pasq. qui nullum in eo peccatum agnoscit.

Respondeo tertio, Inversionem partium ejusdem rationis esse culpam venialem tantum, ut recitare unam Orationem, vel unam Epistolam ante aliam, quando plures sunt dicendæ; si vero partēs sint dissimiles, ex proposito eas invertere erit mortale, ut legere Evangelium aut Epistolam; in his enim est magna deformitas.

Quæres tertio, Quænam expressio verborum requiritur in Missa?

Respondeo, non sufficere solam expressionem mentalem, sed requiri sub gravi vocalem, & talem, ut absolute loquendo, & secluso omni impedimento, sit audibilis: oratio enim vocalis, ut distincta à mentali, debet habere sonum: omnis autem sonus est audibilis, cum sit objectum auditus: quare, si quis notabilem partem verborum Missæ ita formaret intra labia, & dentes, ut, secluso omni impedimento se ipsum audire non posset, peccaret mortaliter: Croix num. 438. ex communiore sententia contra Azor. Tamb. Caram. Quar. & alios apud Dian. p. 2. tr. 12. ref. 9. putantes, sufficere, quod verba formentur per motum oris, & linguæ; sic enim, inquit, oratio non est pure mentalis; ergo vocalis: quam sententiam Gob. videtur admittere ut probabilem; notantque Nav. & Fill. posse servire scrupulosis. Legere submisse, que alte dicenda sunt, veniale esse, docet Sanch. in *Consil.* l. 7. c. 2. dub. 8. num. 6. cum aliis, & Tamb. ex Lugo dicit; id passim fieri à timoratis: probabilius vero nullum esse peccatum dicit Pasq., si celebrans ita alte exprimat verba, ut hæc excedant terminos orationis secretæ, v. Croix num. 430. Recitare alte partem notabilem eorum, quæ submisse dicenda sunt, damnant mortalis Gav. Quart. Pasq. ap. Croix num. 440. Communiter tamen Doctores dicunt, esse veniale ita alte proferre verba consecrationis, ut audiantur ad sex, vel octo passus; mortale vero, si audiantur ad 40. passus. Mutilare ob nimiam accelerationem ultimas syllabas, vel ob syncopen intermedias, salvo sensu, & significatione, & secluso scandalo, est veniale tantum, & si fiat ex defectu naturali, nullum erit peccatum: Quart. Pasq. ap. Croix n. 442.

Quæres quarto: An, & quale peccatum sit voluntaria distractio in legenda Missa?

Respon-

Respondeo, Distractionem, quamvis longam extra Canonem, & Sumptionem, esse tantum venialem culpam: Tamb. *de Sacram.* l. 2. c. 3. num. 8.; diuturnam vero sub Canone esse mortalem; saltem ob periculum committendi in eo errores: Tamb. Gob. apud Croix num. 443. cui sententiæ videntur non adhærere: Dian. & Bard. apud Croix num. 443. Idem dicit Tamb. *ibid.* de distractione voluntaria sub Communionem, sed Gob. merito dubitat de tanto rigore, qui certe non admittitur in laico communicante. Probabile tamen est, quamcunque internam distractionem etiam sub consecratione, vel Communionem fore culpam venialem, cum probabile sit ex dictis tom. 1. tr. 2. d. 1. q. 2. c. 1. §. 3. quæst. 7. quod attentio interna opposita distractioni non præcipiatur sub gravi, & quod essentia Orationis de se, & objective religiosæ sufficienter constituatur per attentionem externam, & illam attentionem internam, quæ implicite continetur in intentione orandi virtualiter perseverante: v. Croix loc. cit.

DISPUTATIO V.

QUÆSTIO UNICA.

De Sacramento extremæ Unctionis.

Hoc Sacramentum à Christo Domino institutum, à B. Jacobo Apostolo 5. 14. promulgatum est his verbis: *Infirmatur quis in vobis? Inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio Fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus: & si in peccatis sit, remittentur ei.* Quæ verba innunt Materiam, & Formam, Ministrum, Subiectum, & Effectum hujus Sacramenti, de quibus hic nobis agendum.

CAPUT I.

De Materia, & Forma Extremæ Unctionis.

MATERIA hujus Sacramenti alia est remota, alia proxima. Materia remota est oleum olivarum: Doctores communissime ex text. cit. Hinc opinio illorum, *R. P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III.* N qui